

verder werken aan een economisch & ecologisch duurzame melkveehouderij

STIMULANS VOOR DUURZAME BOEREN IN DRENTHE

Het project 'Duurzaam Boer Blijven in Drenthe' heeft een schenking van 1000 euro ontvangen van Dierenartsenpraktijk Beilen. Dit geldbedrag zal door Rein Munniksma, gedeputeerde Landbouw en Natuur van de Provincie Drenthe, uitgereikt worden aan de meest duurzame melkveehouder binnen het project. Aan het project nemen ruim 140 melkveehouders deel, verdeeld over 14 studiegroepen. Met deze prijs zet het project 'Duurzaam Boer Blijven Drenthe' een belangrijke eerste stap in het scoren en belonen van duurzaamheid.

De eerste prijs gaat naar de **familie Ketelaar in Een**, als deelnemer met het laagste bodemstikstofoverschot over 2009. Dit is voor de hoofdfinancier van het project, de Provincie Drenthe, een uiterst belangrijke parameter. Voor de tweede plaats – **Henk Westerhof uit Beilen** - is de hoge benutting van het eigen land doorslaggevend. De derde plaats is voor het bedrijf met de laagste ammoniakuitstoot: **Kees Kolen uit Wijster**.

MILIEUSCORE 2009	No. 1	No. 2	No. 3	Drenthe**	DBB NL
WATERKWALITEIT <i>Bodemstikstof-overschot in kg N/ha*</i>	93	103	125	156	170
LUCHTKWALITEIT <i>Ammoniakuitstoot in kg N in NH3/10.000 kg melk</i>	18,3	18,7	14,9	18,4	19,6
BODEMKWALITEIT <i>Fosfaatoverschot in kg P2O5/ha</i>	3	3	-1	15	18
KLIMAAT <i>CO2 uitstoot in CO2equivalenten/10.000 kg melk</i>	70	70	69	94	91
'POOTAFDRUK' <i>%VEM uit eigen voer</i>	73,0	77,1	72,8	72,0	66,9

* exclusief mineralisatie en depositie

**berekend over 72 gespecialiseerde melkveehouderijbedrijven waarvan alle cijfers betrouwbaar in beeld zijn gebracht

Verder bouwen op de bedrijfsspecifieke excretie (BEX)

In het project Duurzaam Boer Blijven in Drenthe wordt gestreefd naar een zo laag mogelijk stikstof- en fosfaatoverschot op de mineralenbalans en een maximale inzet en benutting van de eigen (drijf)mest. Onder andere voor Natura2000 is het belangrijk om te weten welk deel van het stikstofoverschot de lucht in gaat als ammoniak. Door op alle bedrijven op gelijke wijze de mineralenbalans op te stellen en de bedrijfsspecifieke excretie (BEX) te berekenen, kan de mineralenkringloop van N, P en C nauwkeurig in beeld gebracht worden. Het overschot op de balans is een hard getal: alle aanvoer minus afvoer op het bedrijf.

Het stikstofoverschot kan grofweg vier kanten op: de lucht in als ammoniak, uitspoelen naar het grond- en oppervlaktewater als nitraat, vervluchtigen als lachgas (N₂), of vastgelegd worden in de bodem en een bijdrage leveren aan het lange termijn stikstofleverend vermogen (oude kracht). De excretiewijzer van Koeien & Kansen maakt het mogelijk de bedrijfsspecifieke excretie (BEX) te berekenen. Sinds kort kan ook de bedrijfsspecifieke ammoniak emissie (BEA) berekend worden. Middels deze berekeningen kan steeds beter aannemelijk gemaakt worden via welke route de stikstofverliezen op het bedrijf plaatsvinden.

"DUURZAAM BOER BLIJVEN in Drenthe: verder terugdringen van de milieubelasting via de kringloopbenadering" is de titel van een meerjaren studie- en kennisontwikkelingsprogramma uitgevoerd door de ETC Adviesgroep, het NMI en DMS in opdracht van de Provincie Drenthe om de Drenthse melkveehouderij zowel economisch als ecologisch duurzamer te ontwikkelen.

De 'pootafdruk' van de koe

Uit dezelfde cijferverzameling die nodig is voor de BEX, kunnen op eenvoudige manier ook andere duurzaamheids-indicatoren berekend worden, bijvoorbeeld de CO2 uitstoot en de hoeveelheid krachtvoer die gevoerd is. Zo is het aandeel VEM afkomstig uit eigen voer (VEM is een maatstaf voor de energiebehoefte van het melkvee), als kengetal genomen voor de ecologische 'pootafdruk'; hoe meer energie van eigen land omgezet wordt in melk en vlees, hoe minder (kracht)voer er aangevoerd hoeft te worden van elders. Vergeleken met de prestaties van alle deelnemers aan 'Duurzaam Boer Blijven' over heel Nederland, scoren de Drentse melkveehouders door hun grondgebonden bedrijfsvoering hoog op dit kengetal. Dus daar valt nog veel winst te behalen.

Duurzaamheid is meer dan mest en mineralen

Duurzaamheid kent vanzelfsprekend meerdere aspecten. Denk aan het weidevogel- en landschapbeheer, de leeftijd en de gezondheid van de koeien, en niet te vergeten het inkomen van de boer! Het programma 'Duurzaam Boer Blijven' zet in op het versterken van dat inkomen door kostenbesparing. Zonder een fatsoenlijk inkomen is het onmogelijk een duurzaam boerenbedrijf te continueren. Om duurzaam boer te kunnen blijven is kostprijnsbewust boeren noodzakelijk: een betere bodembenutting, een betere kwaliteit van het eigen ruwvoer, meer ruwvoer van eigen land halen en een betere benutting van dat ruwvoer door de koe. Hierdoor kunnen lage (krachtvoer-) kosten worden gerealiseerd.

Uit de door het project verzamelde cijfers kan ook geconcludeerd worden dat de krachtvoerkosten tussen melkveehouders, bij vergelijkbare intensiteit, variëren van 4 tot 10 cent per kg melk. Voor een melkveebedrijf dat 600.000 kg melk per jaar levert met 10 cent krachtvoerkosten, betekent dit dat een extra verdienste van 36.000 euro per jaar in principe mogelijk is door te besparen op de krachtvoerkosten. Dit vergt zelfverzekerde melkveehouders die zich niet blindstaren op de laatste liter melk en die opgewassen zijn tegen dure verkooppraatjes!

Belonen voor bedrijfseigen prestaties

De milieuscore zal, onder andere in samenwerking met Koeien en Kansen, uitgebouwd worden tot een bredere duurzaamheidscore waarin zowel economische als ecologische kengetallen worden meegenomen. Wanneer bedrijfseigen duurzaamheidsprestaties hard gemaakt kunnen worden, biedt dat nieuwe kansen voor de melkveehouderij. Het project daagt dan ook belanghebbende partijen zoals waterleiding-maatschappijen, waterschappen en Natura2000 gebieden uit om melkveehouders te belonen voor excellente milieuscores. Zo ontstaan nieuwe en meer stimulansen voor het optimaliseren van mineralenkringlopen.

Met het verdwijnen van het melkquotum moet alles uit de kast gehaald worden om de sector meer economisch perspectief te bieden en tegelijkertijd duurzaam verder te ontwikkelen. Het programma 'Duurzaam Boer Blijven' werkt daar aan. Zo wordt samengewerkt met het CLM aan het verkennen van de mogelijkheden voor het certificeren van bedrijfseigen milieuprestaties. CONO Kaasmakers gaat de milieuscore inzetten om verdere invulling te geven aan hun Caring Dairy programma.

Voor meer informatie:

ir. Frank Verhoeven (Boerenverstand Consultancy/ETC Adviesgroep Nederland)

info@duurzaamboerblijven.nl

tel. 033- 432 60 00